

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 73/2018-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. februára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Nemecká spolková republika, zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Ščepkovou, Saratovská 2/A, Bratislava, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 25 Co 173/2015-699 zo 6. júna 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 19/2017 z 25. septembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 19. októbra

2017 sa [REDACTED], Nemecká spolková republika (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 173/2015-699 zo 6. júna 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 19/2017 z 25. septembra 2017 a ktorým by napadnuté rozhodnutia týchto súdov zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe žaloby sťažovateľky Okresný súd Galanta (ďalej len „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 25 C 30/2012-578 z 8. decembra 2014 určil, že sťažovateľka *«je vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva [REDACTED] okres [REDACTED] a to: parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape, [REDACTED], s výmerou 406 m² - záhrady a parc. č. [REDACTED], s výmerou 673 m² - zastavané plochy a nádvoría, rodinný dom, súp. č. 555, stojaci na parcele [REDACTED]»* a že [REDACTED] (žalovaný v 2. rade) nemá záložné právo k týmto nehnuteľnostiam. Okresný súd po doplnení dokazovania (s. 13 až 16 rozsudku) v odôvodnení tohto rozsudku konštatoval, že *„celá právna situácia nastala v súdnom prípade z toho, že navrhovateľka nebola schopná dodržať zmluvné podmienky na vyplatenie dohodnutej ceny za vykonané dielo (rekonštrukciu rodinného domu, pozn. ústavného súdu). ... Z toho potom vznikla fiktívna zmluva o pôžičke peňazí medzi odporcom v 2. rade a navrhovateľkou, ako simulovaný právny úkon, pretože k skutočnej pôžičke uzavretej v súlade s § 657 Občianskeho zákonníka ani nedošlo... Na základe toho aj nadväzujúca záložná zmluva, ktorou sa mala zabezpečiť táto fiktívna zmluva o pôžičke, nemohla byť platná, keďže subsidiárne nadväzovala na tento fiktívny právny úkon... Podľa toho je možné konštatovať, že tieto zmluvy sú neplatné hoci sami osebe z formálneho hľadiska aj by platné boli, nakoľko ich účelom bolo obísť zákon. Kúpna zmluva, ktorá je predmetom tohto súdneho konania, ktorou navrhovateľka previedla vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti na odporcu v 1. rade síce formálne bola uzavretá v súlade s ustanovením § 588 a nasledujúce Občianskeho zákonníka pri splnení náležitostí § 46, ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 133, ods. 2 Občianskeho zákonníka, i v tomto prípade však je možné konštatovať, že kúpna zmluva a následne právo spätnej kúpy medzi zmluvnými partnermi*

nebola urobená vážne, tieto obchádzajú zákon a sú v rozpore s dobrými mravmi. Skutočnou vôľou navrhovateľky nebolo predať rodinný dom a prísť o bývanie, ale získať úver na vyrovnanie dlhu odporcu v 2. rade s tým, že navrhovateľke v súčinnosti s odporcom v 1. rade sa mal vybaviť úver za účelom splnenia svojho dlhu, preto v danom prípade súd obe zmluvy vyhodnotil ako fiktívne právne úkony, ktorými bol zastretý iný právny úkon, ktorého úmysel bol získať hypotekárny úver. Dojednané podmienky, za akých bola zmluva uzavretá, obsahujú ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech navrhovateľky, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Cieľom odporcov bolo vymoženie možno i nereálnej pohľadávky odporcu v 2. rade na základe uzavretých zmlúv. Vzhľadom na to, že uzavreté zmluvy boli právnymi úkonmi vo vzájomnej súvislosti účelom obísť duch zákona, súd ich vyhodnotil ako absolútne neplatné. Preto nemohlo dôjsť účinne k prevodu vlastníctva navrhovateľky na odporcu v 1. rade k predmetnej nehnuteľnosti... Na základe takejto neplatnej zmluvy potom odporca nenadobudol vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a preto ani nemohol platne zriadiť záložné právo pre odporcu 2.“.

3. Na základe odvolania žalovaných v 1. a 2. rade krajský súd napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu podľa v tom čase účinného § 221 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia prvostupňového súdu nezodpovedalo požiadavke náležitého odôvodnenia súdneho rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 OSP a „konvalidácia tohto nedostatku súdom vyššieho stupňa s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7 Cdo 157/2011, neprichádza do úvahy, keďže existujú dôvody na zrušenie rozhodnutia“. Krajský súd okresnému súdu vytkol, že vo svojom rozsudku «opätovne neuvádza aký právny úkon mal byť zastretý predmetnou kúpnu a záložnou zmluvou. Právny úkon v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka je prejav vôle smerujúci k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú a právnym úkonom teda nemôže byť úmysel získať hypotekárny úver. Ako odvolací súd uviedol už vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom uznesení č. k. 24 Co/152/2013-315 zo dňa 3. 12. 2013, v zmysle § 41 ods. 2 Občianskeho zákonníka aplikovaného prvostupňovým súdom, ak právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to

zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti. Neplatnosti takéhoto právneho úkonu sa nemožno dovolávať voči účastníkovi, ktorý ho považoval za nezastretý. Navrhovateľka tvrdí, že predmetnými zmluvami sa obchádzali ustanovenia Občianskeho zákonníka o zabezpečovacom prevode práva. V zmysle § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka splnenie záväzku možno zabezpečiť dočasným prevodom práva dlžníka alebo tretej osoby v prospech veriteľa (ďalej len zabezpečovací prevod práva). Pri zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva sa dočasne prevádza vlastníctvo k prevádzanej veci podľa všeobecných ustanovení o nadobudnutí vlastníctva zmluvou (§ 133). Navrhovateľka pritom správne poukázala na to, že v zmysle § 53 ods. 7 Občianskeho zákonníka zabezpečenie splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy prostredníctvom zabezpečovacieho prevodu práva k nehnuteľnosti je pri spotrebiteľskej zmluve neprípustné. V danom prípade... vzťah medzi navrhovateľkou a pôvodným odporcom 1, vyplývajúci u uzavretej kúpnej zmluvy, je nesporne vzťahom spotrebiteľským, pretože odporca 1 pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, keďže predmetom jeho činnosti je kúpa a predaj nehnuteľností (§ 52 ods. 3 OZ), bol teda v pozícii dodávateľa, a navrhovateľka zároveň pri uzatváraní a plnení predmetnej spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 OZ), vystupovala teda ako spotrebiteľ... V danom prípade... veriteľom navrhovateľky v dôsledku nezaplatenej ceny diela bol odporca 2 a nie (pôvodný) odporca 1, ktorý predmetné nehnuteľnosti danou kúpnu zmluvou získal. Pokiaľ navrhovateľka v tejto súvislosti tvrdí, že odporca 1 plnil za navrhovateľku odporcovi 2, toto tvrdenie nie je podložené, keďže zmluva o prevzatí dlhu treťou osobou, či už namiesto dlžníka alebo popri dlžníkovi, vyžaduje v zmysle § 531 ods. 3 Občianskeho zákonníka písomnú formu, pričom z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by k písomnému uzavretiu takejto zmluvy bolo došlo. Ak by mal byť takýto úkon urobený ústne, bol by potom v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 531 ods. 3 Občianskeho zákonníka absolútne neplatný. Vzhľadom na vyššie uvedenú argumentáciu je potom nutné uzavrieť, že predmetnou kúpnu zmluvou v spojitosti so zmluvou o budúcej zmluve nemohol byť zastretý právny úkon - zabezpečovací prevod práva. Pokiaľ navrhovateľka tvrdí, že týmito úkonmi mala byť zastretá zmluva o pôžičke, resp. dohoda o návratnom poskytnutí peňažných prostriedkov, ani s týmto názorom nie je možné, vzhľadom na výsledky dosiaľ vykonaného

dokazovania, súhlasiť. Odporkyňa 1 popiera, že by kedykoľvek mala úmysel poskytnúť navrhovateľke peňažnú pôžičku. Z odôvodnenia preskúmaného rozsudku ani nevyplýva, že by prvostupňový súd mal na základe vykonaných dôkazov k takémuto záveru dospieť. V odôvodnení rozsudku teda chýba záver súdu prvého stupňa, ktorý je relevantný, aký iný právny úkon mal byť predmetnými dvoma zmluvami zastretý, keď pre absenciu bližšieho zdôvodnenia nie je zrejmé, čo je myslené slovným spojením „zastretý iný právny úkon s úmyslom získať hypotekárny úver“. Odhliadnuc od uvedeného, v zmysle § 41a ods. 2 OZ, neplatnosti simulovaného právneho úkonu sa nemožno dovolávať voči účastníkovi, ktorý ho považoval za nezastretý. O neplatnosti zmluvy pre nedostatok vážnosti vôle strán spočívajúci v simulácii, teda možno uvažovať len v prípade, že vôľu zmluvu uzavrieť nemá žiadna zo strán zmluvy... V danom prípade dosiaľ nebolo preukázané, že by odporca 1 pri uzatváraní sporných zmlúv konal nevážne, teda že by predmetnú kúpnu zmluvu a zmluvu o budúcej kúpnej zmluve v skutočnosti uzavrieť nechcel. Prvostupňový súd sa ale s touto skutočnosťou v odôvodnení preskúmaného rozsudku nevysporiadal, v odôvodnení preskúmaného rozsudku obdobne neuzavrel, čím tieto právne úkony obchádzajú zákon a v ktorých jeho ustanoveniach.».

4. Ústavného prieskumu napadnutého uznesenia sa sťažovateľka domáhala sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. augusta 2016, avšak uznesením č. k. II. ÚS 713/2016-26 z 22. septembra 2016 bola odmietnutá pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na základe sťažnostných námietok, ktorých podstata spočívala v tom, že „krajský súd ustálil odlišný skutkový stav než okresný súd bez toho, aby na pojednávaní vykonal príslušné dokazovanie“ a že „v odvolacom konaní nerozhodovali zákonní sudcovia, pretože príslušný senát krajského súdu nebol určený náhodným výberom v súlade so zákonom, ale na základe zákon modifikujúcich ustanovení rozvrhu práce“, ústavný súd dospel k názoru, že „obe uvedené námietky sú takého rázu, že pripúšťali možnosť podania dovolania, a to na základe právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016“, ktoré sťažovateľka nepodala. „Vychádzajúc zo skutočnosti, že uznesenie krajského súdu sa stalo právoplatným 22. júna 2016, teda ešte počas účinnosti Občianskeho súdneho

poriadku, treba dospieť k záveru, že prípustnosť dovolania sa v danom prípade riadi touto úpravou, ktorá bola účinná do 30. júna 2016. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 3 Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 zákonná jednomesačná lehota na podanie dovolania vyplývajúca z ustanovenia § 240 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ktorá k 1. júlu 2016 ešte neuplynula, sa modifikuje (predlžuje) na dvojmesačnú lehotu v zmysle § 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Keďže podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka dovolanie nepodala, prichodí považovať túto skutočnosť za dôvod neprípustnosti sťažnosti, pretože nepodaním dovolania sťažovateľka nevyužila zákonom jej daný účinný mimoriadny opravný prostriedok umožňujúci ochranu označených práv v dovolacom konaní. Treba tiež dodať, že sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukazovala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.“

5. K otázke „*prípustnosti podanej ústavnej sťažnosti z hľadiska nevyčerpania dovolania*“ sa následne sťažovateľka vyjadrila listom doručeným ústavnému súdu 7. októbra 2016, v ktorom uviedla, že „*na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. 06. 2016 Civilný sporový poriadok pripúšťa dovolanie z dôvodu, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, iba proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí [§ 420 písm. e) Civilného sporového poriadku]. Civilný sporový poriadok neobsahuje žiadne ustanovenie, z ktorého by vyplývalo, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému pred nadobudnutím účinnosti nového zákona sa rozhodne podľa doterajších právnych predpisov. Takýto záver podľa názoru sťažovateľky nie je možné vyvodiť ani kreatívnym výkladom ustanovenia § 470 ods. 2 Civilného sporového poriadku, osobitne, ak v iných procesných predpisoch bývajú takéto intertemporálne ustanovenia výslovne zakotvené. Uvedené znamená, že prípustnosť dovolania podaného po 01. 07. 2016 sa musí posúdiť podľa ustanovení Civilného sporového poriadku (ktorý nepripúšťa dovolanie proti takému druhu rozhodnutia odvolacieho súdu, akým je napadnuté uznesenie krajského súdu). Od sťažovateľky nebolo možné legitímne očakávať, aby stihla podať dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky do 30. 06. 2016, teda do 7 dní, odkedy bolo jej splnomocnenej*

zástupkyňi doručené uznesenie krajského súdu. Okrem toho prípis predsedu krajského súdu, vysvetľujúci spôsob pridelenia sťažovateľkinej veci na krajskom súde, bol doručený advokátke sťažovateľky až 07. 07. 2016, čiže kvalifikované uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávne obsadenom súde v lehote do 30. 06. 2016 zo strany sťažovateľky ani neprichádzalo do úvahy.“.

6. Na uvedené vyjadrenie sťažovateľke odpovedal sudca ústavného súdu L. M. listom č. k. II. ÚS 713/2016-34 zo 14. decembra 2016, v ktorom naznačil „*širší kontext úvah, ktorými sa riadil senát ústavného súdu pri rozhodovaní v tejto veci*“, pričom s poukazom „*na ustanovenie § 470 ods. 3 Civilného sporového poriadku, ktoré sa týka intertemporálneho behu lehôt*“ dospel k záveru, že „*z pozitívno-právneho hľadiska práve z tohto ustanovenia sa dá vyvodit' (popri už vyššie vyslovených ústavnoprávnych princípoch), že hoci dovolanie bude podané po 30. júni 2016, podmienky jeho prípustnosti sa budú riadiť Občianskym súdnym poriadkom, keďže možnosť podať dovolanie vznikla počas účinnosti Občianskeho súdneho poriadku*“.

7. Na základe návrhu sťažovateľky z 31. októbra 2016 okresný súd uznesením č. k. 25 C 30/2012-827 zo 14. novembra 2016 (ktoré nadobudlo právoplatnosť 24. novembra 2016) podľa § 122 Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016, ďalej aj „CSP“) odpustil sťažovateľke zmeškanie lehoty na podanie dovolania.

8. Dňa 31. októbra 2016 sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z § 237 ods. 1 písm. f) a g) OSP.

9. Najvyšší súd napadnutým uznesením (včas podané) dovolanie sťažovateľky odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné „*bez skúmania, či v konaní došlo k žalobkyňou namietanej procesnej nesprávnosti*“, pričom s odkazom na odbornú právnickú literatúru (Števček, M.; Ficová, S.; Baricová, J.; Mesiarkinová, S.; Bajánková, J.; Tomašovič, M.; a kolektív: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1354 a 1355) konštatoval, že «*riešenie otázky prípustnosti dovolania proti zrušujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu... vyústilo do prijatia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej*

republiky z 19. januára 2017 sp. zn. 3 Cdo 236/2016, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky (R 19/2017), podľa ktorého: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.».

10. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že «má to „nešťastie“, že napadnuté uznesenie krajského súdu jej bolo doručené tesne pred nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku, ktorý vylúčil prípustnosť dovolania proti tomuto druhu rozhodnutí odvolacieho súdu. V dobrej viere sťažovateľka (zastávajúc v otázke režimu prípustnosti dovolania rovnaké stanovisko ako najvyšší súd) najskôr podala proti uzneseniu krajského súdu ústavnú sťažnosť, a následne, akceptujúc právny názor ústavného súdu, dovolanie spolu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na jeho podanie. S ústavnoprávne relevantnými námietkami sťažovateľky smerujúcimi proti uzneseniu krajského súdu sa však odmietol zaoberať jednak ústavný súd (tvrdiac, že prípustnosť dovolania sa v tomto prípade spravuje Občianskym súdnym poriadkom), jednak následne najvyšší súd (tvrdiac, že prípustnosť dovolania sa naopak spravuje Civilným sporovým poriadkom z dôvodu, že dovolanie bolo podané po 01. 07. 2016). Takýto postup je absolútne neprijateľný a vo svojej podstate je popretím základného práva na prístup k súdu (na súdnu ochranu)... Sťažovateľka si je, samozrejme, vedomá, že v prípade, ak táto jej sťažnosť bude pridelená na rozhodnutie inému než II. senátu ústavného súdu, je možné, že tento iný senát dospeje k odchylnému právnenému záveru v otázke režimu prípustnosti sťažovateľkinho dovolania, než vyslovil II. senát ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 713/2016, a teda nebude považovať záver najvyššieho súdu, že dovolanie sa v sťažovateľkinej veci spravuje Civilným sporovým poriadkom z dôvodu, že bolo podané po 01. 07. 2016, za ústavne neudržateľný. Aj ústavný súd je však viazaný právnym názorom vysloveným v skoršom rozhodnutí ústavného súdu a musí rozhodnúť v súlade s ním. Jediný postup – aj keď podľa sťažovateľky z ústavnoprávnych a metodologických dôvodov sporný – na základe ktorého by sa iný senát ústavného súdu mohol odchyliť od právneho názoru II. senátu ústavného súdu vo veci II. ÚS 713/2016, by bol na základe zjednocujúceho stanoviska pléna ústavného súdu

v zmysle § 6 zákona č. 38/1993 Z. z.». Tým, že najvyšší súd „*pripustnosť dovolania sťažovateľky posúdil v priamom rozpore s právnym názorom ústavného súdu vysloveným vo veci sťažovateľky, čím ignoroval ustanovenie § 193 Civilného sporového poriadku, porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.*“.

11. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka poukazuje na to, že «*okresný súd vykonal v jej veci rozsiahle dokazovanie výsluchmi účastníkov, svedkov i listinnými dôkazmi; uskutočnil spolu 11 pojednávaní, z toho deväť s meritórnym prejednaním veci, z ktorých niektoré trvali aj vyše troch hodín. Svoje skutkové zistenia okresný súd vyvodil z konkrétnych dôkazov, ktoré v odôvodnení svojho rozsudku č. k. 25 C 30/2012-578 z 08. 12. 2014 aj uviedol a vyhodnotil. Krajský súd rozhodol napadnutým uznesením bez nariadenia pojednávania, „od stola“, bez vykonania akéhokoľvek dokazovania. Podobne bez nariadenia pojednávania a bez zopakovania/doplnenia dokazovania zo strany odvolacieho súdu bol krajským súdom zrušený aj v poradí prvý rozsudok okresného súdu č. k. 25 C 30/2012-245 z 10. 12. 2012». Sťažovateľka vidí porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom v tom, že jeho uznesenie «*je ako celok založené na úplnom prehodnocovaní skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa na základe ním vykonaného dokazovania, a to bez toho, aby si odvolací súd sám zadovážil rovnocenný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov zopakovaním alebo doplnením dokazovania - a teda spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 213 ods. 3 a 5 Občianskeho súdneho poriadku. Kým súd prvého stupňa dospel po skutkovej stránke k záveru, že vôľa účastníčok kúpnej zmluvy podpísovanej medzi sťažovateľkou ako predávajúcou a pôvodnou žalovanou v 1. rade ako kupujúcou nebola vážna, a že týmto úkonom v spojení so súčasne uzatváranou zmluvou o budúcej „spätnej“ kúpnej zmluve sa v skutočnosti sledoval len dočasný prevod vlastníckeho práva na čas, kým sťažovateľka nevráti pôvodnej žalovanej v 1. rade poskytnuté peniaze, odvolací súd v napadnutom uznesení krajského súdu vykonštruoval úplne iný skutkový stav. Pritom svoje odlišné skutkové zistenia sa krajský súd snaží v napadnutom uznesení podporiť iba bezduchými frázami typu „vzhľadom na výsledky dosiaľ vykonaného dokazovania“ (strana 15, tretí odsek), „v danom prípade dosiaľ nebolo preukázané“ (strana 15, štvrtý odsek), „podľa**

dosiaľ preukázaného“ (strana 16, tretí odsek), „z dosiaľ vykonaného vyplýva“ (strana 17, druhý odsek), „podľa dosiaľ preukázaného“ (strana 17, druhý odsek), „podľa preukázaného“ (strana 17, tretí odsek), „z dosiaľ vykonaného vyplýva“ (strana 18, druhý odsek); týmito prázdnyimi floskulami je uznesenie krajského súdu priam zaplnené. Uvedené potom, samozrejme, indikuje porušenie práva sťažovateľky na súdnu ochranu napadnutým uznesením krajského súdu aj v rovine jeho nedostatočného odôvodnenia.».

12. Vo vzťahu ku krajskému súdu sťažovateľka zároveň poukazuje na to, že *«po doručení napadnutého uznesenia... pod ktorým bola ako predsedníčka senátu podpísaná sudkyňa [REDAKOVANÉ] požiadala predsedu krajského súdu o vysvetlenie spôsobu pridelenia veci sp. zn. 25 Co 173/2015. Predseda krajského súdu odpovedal listom zn. Spr 367/16 z 01. 07. 2016, v ktorom okrem iného uviedol: „Z registra tunajšieho súdu bolo zistené, že dňa 26. 03. 2015 bol tunajšiemu súdu predložený spis Okresného súdu Galanta sp. zn. 25 C/30/2012 na rozhodnutie o odvolaní odporcov 1. a 2. proti rozsudku č. k. 25 C/30/2012-578 zo dňa 8. 12. 2014. Prostredníctvom elektronickej podateľne bola uvedená vec zapísaná do senátu 25 Co a bola jej pridelená sp. zn. 25 Co/173/2015 s tým, že konaniu predchádza spis 24 Co/152/2013. Spis Okresného súdu Galanta sp. zn. 25 C/30/2012 bol predložený tunajšiemu súdu už dňa 12. 04. 2013, vec bola zapísaná do senátu 24 Co a bola jej pridelená spisová značka 24 Co/152/2013, sudcom spravodajcom v danej veci bola [REDAKOVANÉ] Predmetom odvolacieho konania bolo rozhodnutie o odvolaní odporcov 1. a 2. proti rozsudku č. k. 25 C/30/2012-245 zo dňa 10. 12. 2012. Senát 24 Co vo veci rozhodol uznesením č. k. 24 Co/152/2013-315 zo dňa 3. decembra 2013, a to tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie... Vzhľadom na vyššie uvedené bola vec sp. zn. 25Co/173/2015 pridelená do senátu 25 Co v súlade s bodmi 2 a 8 Všeobecných zásad a pravidiel zapisovania a pridelenia vecí platných na všetkých úsekoch Krajského súdu v Trnave pre rozvrh práce na rok 2015 s tým, že uvedenej veci predchádza spis 24 Co/152/2013, v ktorej veci bola sudcom spravodajcom [REDAKOVANÉ] bola v čase nápadu veci sp. zn. 25Co/173/2015 v zmysle rozvrhu práce členkou senátu 25 Co, z toho dôvodu bol spis pridelený do tohto senátu“».* Podľa názoru sťažovateľky *„každé opravné konanie, iniciované opravným prostriedkom s devolutívnym účinkom, vrátane odvolania, je na*

úrovni opravného súdu nepochybne novou vecou, na ktorú sa vo všeobecnosti vzťahuje ustanovenie § 51 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z.“, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridelujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. „Žiadne ustanovenie citovaného zákona neopravňuje predsedu súdu, aby upravil v rozvrhu práce súdu ďalšie výnimky zo zásady náhodného pridelovania vecí idúce nad rámec prípadov predpokladaných zákonom“. Pridelením vecí do senátu „25 Co“ podľa pravidla „vec ide za spravodajcom“ preto došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy.

II.

13. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

14. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom

ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

15. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

16. Ústavný súd pri preskúmaní ústavnosti rozhodnutí vydaných vo všeobecnom súdnictve nevykonáva dokazovanie, nepreukazuje skutkové okolnosti prípadu tak, ako všeobecný súd, lebo ústavný súd je súdom práva, a nie faktov. Ústavnému súdu v zmysle jeho ustálenej judikatúry zásadne neprislúcha hodnotiť ani prednesy či vyjadrenia fyzických

osôb a právnických osôb, výsluchy strán, výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie, predložené listiny a iné dôkazy, resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základné zásady ústnosti a bezprostrednosti súdneho konania (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie vyplývajúce najmä z čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

17. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako sú požiadavky rešpektovania zásad kontradiktórnosti alebo rovnosť zbraní, či právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci.

18. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

19. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že súd nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne (m. m. III. ÚS 72/2010). Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, ak to vyžaduje

účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle (arbitrážnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07).

20. S ohľadom na uvedené ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne len tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

K námietke porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

21. Ako bolo uvedené, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Posúdenie tejto otázky je teda vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016), resp. Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016), ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4

ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemá právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy preto nie je povinnosť dovolacieho súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V opačnom prípade by totiž dovolací súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného opravného prostriedku vôbec boli naplnené.

22. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že samotnú existenciu uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 713/2016-26 z 22. septembra 2016 so zreteľom na jeho odôvodnenie nepovažuje za ospravedlniteľný dôvod, na základe ktorého mala byť sťažovateľke v zmysle § 122 CSP odpustená (dvojmesačná) lehota na podanie dovolania; uvedené uznesenie nielenže neobsahuje žiaden záväzný príkaz, ale ani odporúčanie sťažovateľke zo strany ústavného súdu, aby dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dodatočne podala, a už vôbec nezakladá nárok sťažovateľky na také rozhodnutie zo strany okresného súdu, ktorým by jej návrhu vyhovel. Tvrdenie sťažovateľky, že „*akceptujúc právny názor ústavného súdu, dovolanie spolu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na jeho podanie*“ dodatočne podala, aby „*opätovne nebola chytená do nejakej procesnej pasce*“, považuje ústavný súd vzhľadom na okolnosti daného prípadu za zavádzajúce, svedčiacie o tom, že odôvodneniu uznesenia ústavného súdu dostatočne neporozumela nielen ona, ale ani okresný súd rozhodujúci o jej návrhu. Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu v zmysle jeho poučenia nebolo prípustné odvolanie, pričom žiadna strana sporu sa ústavného prieskumu uvedeného uznesenia okresného súdu nedomáhala. Odhliadnuc od uvedeného, pokiaľ okresný súd uznesením sťažovateľke zmeškanie lehoty na podanie dovolania odpustil a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, najvyššiemu súdu neostávalo nič iné ako na procesný úkon – podanie dovolania – hľadiet ako na urobený včas. Ústavný súd však poznamenáva, že úspech v konaní o návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty na podanie dovolania vzhľadom na povahu tohto mimoriadneho opravného prostriedku

automaticky neznamená, že pri rozhodovaní o ňom najvyšší súd stratí možnosť posúdiť, či boli naplnené zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti pôvodne zmeškaného právneho úkonu. Žiadnym výkladom § 122 CSP nemožno dospieť k inému záveru.

23. V danej veci nie je sporné, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 22. júna 2016. Z § 470 ods. 3 CSP jednoznačne vyplýva, že na lehoty, ktoré dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona neuplynuli, sa použijú ustanovenia tohto zákona; ak však zákon doteraz ustanovoval lehotu dlhšiu, uplynie lehota až v tomto neskoršom čase. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

24. V (rovnakej) lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia (resp. oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu) možno podať aj sťažnosť ústavnému súdu (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti judikoval, že sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

25. Pre porovnanie sa žiada uviesť, že podľa § 240 ods. 1 OSP účastník mohol podať dovolanie (len) do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Keby sťažovateľka podala dovolanie do 30. júna

2016 (vrátane), neboli by nijaké pochybnosti o tom, že prípustnosť dovolania sa riadi starou právnou úpravou, podľa ktorej dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom [§ 237 ods. 1 písm. f) OSP], resp. rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát [§ 237 písm. g) OSP]. Preto ústavný súd v uznesení č. k. II. ÚS 713/2016-26 z 22. septembra 2016 uviedol, že „obe uvedené námietky sú takého rázu, že pripúšťali možnosť podania dovolania, a to na základe právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016“.

26. Nová práva úprava ustanovuje, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd [§ 420 písm. e) CSP], alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Takto koncipovaná prípustnosť dovolania sleduje trend nastolený judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej má tento mimoriadny opravný prostriedok slúžiť na nápravu najzávažnejších procesných pochybení, t. j. zmätočných rozhodnutí, ako aj na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov ako prvkov naplňania princípu správnej istoty. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti môže podliehať určitým obmedzeniam. Za takého obmedzenie treba považovať aj nemožnosť podania dovolania proti zrušujúcemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie; v tejto súvislosti ústavný súd odkazuje na odbornú právnickú literatúru citovanú v napadnutom uznesení najvyššieho súdu (bod 9).

27. Ako vyplýva z uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 713/2016-26 z 22. septembra 2016, sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 24. augusta 2016 netvrdila (tým menej preukazovala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ani v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 19. októbra 2017 nekonkretizovala, prečo „od sťažovateľky nebolo možné legitímne očakávať, aby stihla podať dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky do 30. 06. 2016,

teda do 7 dní, odkedy bolo jej splnomocnenej zástupkyňi doručené uznesenie krajského súdu“. Nedostatok právne relevantného odôvodnenia sťažnosti ako všeobecnej náležitosti návrhu na začatie konania podanému ústavnému súdu nie je ústavný súd povinný odstraňovať z úradnej povinnosti; na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010).

28. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľky (z 31. októbra 2016), ktorým napadla zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, no keďže vzhľadom na novú právnu úpravu, ktorá dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem (§ 470 ods. 1 CSP), zistil, že toto rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí (§ 420 CSP), rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 písm. c) vyslovene umožňuje (bez skúmania, či v konaní došlo k žalobkyňou namietanej procesnej nesprávosti), rešpektujúc pritom vlastnú judikatúru, resp. stanovisko (R 19/2017) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

29. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd sťažnosť v tejto časti napádajúcej porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

30. Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka vecí, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

31. Vo vzťahu k splneniu procesných podmienok prípustnosti sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu vychádzal ústavný súd v zmysle rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika (sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54) z právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým odmietol (včas podané) dovolanie sťažovateľky ako procesne neprípustné, preto dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde považoval v jeho prípade za zachovanú.

32. Vzhľadom na procesnú povahu napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd poukazuje na to, že ak v minulosti výnimočne vstúpil svojou právomocou do rozhodnutí odvolacieho či dovolacieho súdu, ktorými boli zrušené rozhodnutia prvoinštančných či odvolacích súdov, urobil tak preto, že išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však navyše bola skutočnosť, že v konkrétnom prípade muselo ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, a zároveň námietka ich porušenia sa musela vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09, I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). Rovnako mohlo ísť o prípad, ak procesným rozhodnutím všeobecného súdu došlo k porušeniu ústavnoprocených práv účastníkov konania (III. ÚS 46/2013). Na tento prípad poukázala aj sťažovateľka v sťažnosti.

33. Základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „je výsledkové“, čo znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Ústavnou kompetenciou ústavného súdu teda nemôže byť zmena alebo náprava prípadného, či už namietaného alebo skutočného pochybenia všeobecných súdov v dosiaľ neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný posúdiť, či konanie ako celok a jeho výsledok po právoplatnom skončení veci obstoja z komplexného hľadiska v ústavnoprávnej rovine. Každý iný postup by neprípustne rozširoval jeho kompetencie a vo svojich dôsledkoch z neho robil ďalšiu súdnu inštanciu, ktorá by bola mimoriadna okrem iného aj tým, že by mohla zasahovať do dosiaľ prebiehajúcich konaní (IV. ÚS 233/2011).

34. Výkon spravodlivosti v právnom štáte musí dbať o procesnú čistotu (ustanovený postup) a dodržiavanie zákonných a ústavných pravidiel, pričom za ústavne konformné možno považovať len také rozhodnutie, ktorého výrok a odôvodnenie sú zavíšením ústavne súladného postupu (I. ÚS 154/08).

35. Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením (v poradí druhého) rozsudku okresného súdu (bod 2), ktorý krajský súd napadnutým uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 3), dospel k názoru, že výhrady, ktoré krajský súd voči jeho odôvodneniu vzniesol, sú vzhľadom na relevantnú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa odôvodňovania súdnych rozhodnutí, opodstatnené. Ústavný súd nezistil, že by závery krajského súdu vzhľadom na jeho právomoci (kompetencie) v odvolacom konaní boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia v rozhodnom čase účinných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Napadnuté uznesenie krajského súdu je preto z hľadiska ústavnoprávnej konformity udržateľné a akceptovateľné. Bude plne v kompetencii okresného súdu, aby sa v ďalšom konaní s právnym názorom krajského súdu prezentovanom v jeho zrušujúcom rozhodnutí vysporiadal. Pri viazanosti okresného súdu právnym názorom krajského súdu majú strany sporu po opätovnom rozhodnutí okresného súdu v merite veci možnosť znovu ho napadnúť riadnym opravným prostriedkom.

Na rozdiel od starej právnej úpravy už nová právna úprava v § 390 CSP vyslovene ustanovuje, že odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

36. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 napadnutým uznesením krajského súdu

37. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07).

38. V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06); ako aj sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 31 a nasl. Trestného poriadku alebo pre iné ďalšie dôvody (II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

39. Ústavný princíp zákonného sudcu treba pokladať za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, ktorá na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred stanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený – pre rôzne dôvody a rozličné účely – výber súdov a sudcov „ad hoc“.

40. Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000).

41. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

42. Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

43. Podľa § 3 ods. 10 zákona o súdoch súdy sú povinné používať pri výkone súdnictva, najmä pri pridelovaní a prerozdeľovaní vecí, vedení súdnych registrov a vyhotovovaní rozhodnutí a iných písomností programové a technické prostriedky schválené Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

44. Podľa § 49 písm. a) zákon a súdoch predsedovia súdov zabezpečujú riadenie súdov v oblasti výkonu súdnictva najmä rozvrhom práce...

45. Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

46. Podľa § 51 ods. 1 prvej vety zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce prideliť jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

47. Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

48. Ústavný súd konštatuje, že rozvrhy práce krajského súdu na roky 2013 a 2015 so zapracovanými dodatkami sú verejne prístupné prostredníctvom internetovej stránky ministerstva, pričom z nich znenia vyplýva, že boli vydané v súlade s už citovanými ustanoveniami zákona o súdoch, vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 118/2005 Z. z. o náležitostiach rozvrhu práce v znení neskorších predpisov, opatreniami predsedu krajského súdu a osobitnými právnymi predpismi „(Občiansky súdny poriadok, Trestný poriadok a pod.)“. Každý z týchto rozvrhov práce obsahuje opis jednotlivých súdnych registrov, zaradenie sudcov do kolégií, ako aj číselné označenie, zloženie senátu a rozsah pôsobnosti jednotlivých súdnych oddelení.

49. Podľa Všeobecných zásad a pravidiel zapisovania a prideliť vecí platných na všetkých úsekoch Krajského súdu v Trnave pre rozvrh práce na rok 2015:

„2. Veci zrušené odvolacím súdom a vrátené I. stupňovému súdu a znovu predložené na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania budú zapísané do registra tomu

odvolaciemu senátu (vrátane senátu ustanoveného ad hoc), ktorý vec zrušil pod novou spisovou značkou. Súvislosť s pôvodnou vecou sa vyznačí v poznámke...

8. Ak nemožno vec zapísať podľa odsekov 1 – 3, 5 – 6 pôvodnému sudcovi, pretože prestal byť sudcom, bol pridelený na iný súd alebo mu veci nemôžu byť pridelované z iných dôvodov, pridelia sa náhodným výberom. Ak nemožno zapísať veci podľa odsekov 1 – 3, 5 – 6 pôvodnému senátu, pretože senát v pôvodnom zložení neexistuje, pridelia sa senátu, v ktorom je podľa rozvrhu práce zaradený sudca, ktorý bol určený ako spravodajca pôvodného senátu. Ak tento sudca prestal byť sudcom, bol pridelený na iný súd, alebo vec nemožno prideliť senátu, v ktorom je zaradený sudca spravodajca z iných dôvodov, vec sa pridelí senátu, do ktorého sú zaradení ostávajúci členovia pôvodného senátu; inak sa vec pridelí náhodným výberom.“

50. V intenciách uvedeného ústavný súd preskúmal aj námietku sťažovateľky, že v napadnutom odvolacom konaní nerozhodovali zákonní sudcovia, pretože príslušný senát krajského súdu nebol určený náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí (§ 51 ods. 1 zákona o súdoch), ale na základe modifikujúcich ustanovení rozvrhu práce krajského súdu na rok 2015 v znení jeho dodatkov, avšak nezistil ich opodstatnenosť. V čase predloženia spisu krajskému na rozhodnutie o odvolaní odporcov v 1. a 2. rade proti (v poradí druhému) rozsudku okresného súdu senát „24 Co“ v pôvodnom zložení neexistoval, pričom sudkyňa spravodajkyňa [REDACTED] ako predsedníčka senátu rozhodovala o odvolaniach občianskoprávnej agendy v senáte „25 Co“. V tomto smere považuje ústavný súd odpoveď predsedu krajského súdu sp. zn. Spr 367/16 z 1. júla 2016, ktorú mu sťažovateľka na podporu svojich argumentov predložila ako prílohu sťažnosti, za dostatočne zrozumiteľnú.

51. V prípade sťažovateľky bola podmienka náhodného pridelenia veci zákonnému senátu dodržaná, a teda k porušeniu jej základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný

súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

52. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2018